

Jeroen Brouwers: 'De laatste deur' Een indringend onderzoek naar zelfmoord en literatuur. Uitgeverij Atlas/Contact. Amsterdam 2017. ISBN 9789045021089. (Suicide/ Zelfdoding/ Lotgenoten/ Informatief/ AG/PO) Zie ook: <http://www.atlascontact.nl/boek/de-laatste-deur/>

Soort boek/Ziekte/Stijl:

<http://www.atlascontact.nl/boek/de-laatste-deur/>: 'Liefde-literatuur-dood is de thematische drie-eenheid binnen het oeuvre van Jeroen Brouwers. Zijn fascinatie voor zelfmoord dateert van het begin van de jaren zeventig, toen een vriendin zich het leven had benomen. Brouwers' wens om het zelfmoordraadsel te begrijpen resulteerde in het inmiddels legendarische boek *De laatste deur*.

Dit is de ingrijpend herziene en zeer uitgebreide editie van het dertig jaar geleden verschenen werk, dat handelt over de zelfverkozen dood van Nederlandstalige schrijvers. Vanuit gevoelens van mededogen, begrip en solidariteit met hen die in het verleden en de meer recente tijd de hand aan zichzelf sloegen (van wie hij er enkelen van zeer nabij heeft gekend), poogt Brouwers aan de hand van hun literaire werk een mogelijke verklaring te vinden voor hun ultieme daad. Brouwers karakteriseert op integere en invoelende wijze uiteenlopende figuren als François Haverschmidt (Piet Paaltjens), Menno ter Braak, Halbo Kool, Jan Emmens, Jan Arends, Dirk de Witte, Jan Emiel Daele, Jotie T'Hooft en tal van anderen. Deze nieuwe editie bevat ook levensgeschiedenissen van overledenen in de laatste jaren: Adriaan Venema, Anil Ramdas, Nanne Tepper, Joost Zwagerman en Wim Brands.

Aan *De laatste deur* is een supplement toegevoegd (*De zwarte zon, De versierde dood* en verspreide opstellen) met essays over buitenlandse schrijvers en onderwerpen als zelfmoordverenigingen en –sekten, en geruchten en verzinsels over zelfmoord. Een aantal van deze opstellen is niet eerder in boekvorm verschenen.' Twee boeken, samen 1400 pagina's. De eerste versie van *De laatste deur* kwam in 1983 uit bij De Arbeiderspers.

Fragment:

<http://www.atlascontact.nl/boek/de-laatste-deur/>

Over de schrijver:

Jeroen Brouwers (Batavia, 1940), Jeroen Godfried Maria Brouwers is een bekende Nederlandse schrijver, essayist en journalist. Hij schreef vele prachtige, romans, waaronder de bekende roman *Bezonken rood*, dat gaat over het verblijf van Nederlandse mensen (vrouwen (zijn moeder) met kinderen (hij)) in de kampen van voormalig Nederlands Indië toen dat bezet werd door de Japanners. Daarnaast schreef hij nog vele prachtige romans. Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/Jeroen_Brouwers

Recensies/Extra:

<https://boekenoverboeken.com/index.php/de-laatste-deur-jeroen-brouwers-over-zelfmoord-in-de-nederlandstalige-letteren/>

'Na dertig jaar verschijnt een nieuwe editie van dit legendarische boek van Jeroen Brouwers. Deze nieuwe, ingrijpend herziene en sterk uitgebreide editie, bevat ook

levensgeschiedenissen van overledenen in de laatste jaren: Adriaan Venema, Anil Ramdas, Nanne Tepper, Joost Zwagerman en Wim Brands.

Jeroen Brouwers heeft met *De laatste deur* een monumentaal stuk geschiedschrijving van de Nederlandse letterkunde geleverd, dat in ons land voor het eerst een gigantische hoeveelheid materiaal bijeenbrengt. Een eerbiedwaardig boek. (...)

<http://www.volkskrant.nl/boeken/jeroen-brouwers-ikzelf-heb-nooit-zelfmoord-overwogen~a4474280/>

http://www.dbnl.org/tekst/ ons003198401_01/ ons003198401_01_0188.php

<http://uitgelezenboeken.blogspot.nl/2013/09/jeroen-brouwers-de-laatste-deur.html>

– Max Nord in *Oog in t zeil*

Het is een prestatie dat het Brouwers gelukt is een naslagwerk en een essaybundel tegelijk te maken. – Tom van Deel in *Trouw*

Een werk dat in een zo lucide stijl is geschreven, zo wars is van ordinair effectbejag, zo doorwrocht, verdient het om klassiek te worden. – Cees van Hoore in *Leidsch Dagblad*

De laatste deur is een elegie, een memorboek, een dodenklacht, een monument voor de gevallen. En in dat genre is Brouwers een niet te overtreffen meester. – Aad Nuis in *Haagsche Courant*

Brouwers heeft met *De laatste deur* een bijkans volmaakt proefschrift geschreven. Hij verdient daarvoor een doctoraat summa cum laude. – Boudewijn Büch in *Het Parool*

De laatste deur is niets meer of minder dan Brouwers dissertatie. – Jaap Goedgebuure in *Haagse Post*

De zwaarwichtigheid die het onderwerp aankleeft en het taboe dat erop rust, is door Brouwers op de hem typerende manier doorbroken. Dat gebeurt zowel door zijn specifieke stijl als door de verantwoorde manier waarop hij zijn materiaal gebruikt. – G.J. van Bork in *Literatuur*

De laatste deur mag met recht heten: een monumentaal boek. – Peter de Boer in *Vrij Nederland*